

DEL I

KAPITEL 21 MJÖLKHANTERING	3
A. Förberedande åtgärder m.m.....	3
B. Mjolkproducent och transportör	6
C. Mjolk- och mjolkprodukthanläggning.....	11

KAPITEL 21 MJÖLKHANTERING

Övergripande bestämmelser om möjligheten att införa begränsningar eller andra villkor vad gäller hanteringen av djurprodukter för att förebygga eller bekämpa epizootiska sjukdomar finns i epizootilagen (1999:657), K1.

Bestämmelser om smittrening av fordon som transporterar produkter som innehåller eller misstänks innehålla ett epizootiskt smittämne finns i Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2002:98) om förebyggande och bekämpning av epizootiska sjukdomar, K3.

Bestämmelser om hygienregler vid mjölkhantering finns också i

- förordning (EG) nr 852/2004 och
- förordning (EG) nr 853/2004.

I detta kapitel finns bestämmelser och anvisningar om

- förberedande åtgärder (epizootiberedskapsplan),
- transport och hantering av obehandlad mjölk,
- åtgärder vid mjölk- och mjölkproduktanläggningar då epizootisk sjukdom som kan spridas med obehandlad mjölk misstänks eller konstateras, samt om
- skyddskläder och smittrening av personer och fordon samt mjölk- och mjölkproduktanläggningar.

A. Förberedande åtgärder m.m.

1. Epizootiberedskapsplan för mjölk- och mjölkproduktföretag ("mejeri-företag")

a. Mjölk- och mjölkproduktföretag som hanterar obehandlad mjölkråvara bör i den utsträckning som kan behövas med hänsyn till företagets verksamhet upprätta en beredskapsplan för var och en av sina anläggningar att tillämpas vid misstanke om eller vid utbrott av mul- och klövsjuka eller annan epizootisk sjukdom som kan spridas med mjölk eller mjölkprodukter.

Planen utarbetas lämpligen i samråd med Livsmedelsverket.

Kommentar: Nedanstående mall är tänkt i första hand för större mjölk- och mjölkproduktanläggningar som hanterar obehandlad mjölkråvara.

Planen kan i tillämpliga delar även användas på mindre mjölkproduktanläggningar som hanterar obehandlad mjölkråvara på gårdsnivå, s.k. gårdsmejeri. Dessa hanterar oftast obehandlad mjölkråvara från egna mjölkdjur.

b. Epizootiberedskapsplanen bör innehålla följande.

- Aktuell **epizootilagstiftning** i den omfattning som behövs på mjölk- och mjölkproduktanläggningen (kan hämtas från Jordbruksverkets hemsida www.jordbruksverket.se. Sökväg: Djurhälsopersonal/Veterinära författningshandboken/K. Bekämpning av djursjukdomar).
- Aktuell **adresslista** med telefonnummer, faxnummer och e-postadress till Jordbruksverket och Livsmedelsverket samt följande inom *mjölk- och mjölkproduktanläggningens upptagningsområde*
 - Länsstyrelsen, och särskilt till länsveterinären, i det län där mjölk- och mjölkproduktanläggningen är belägen,
 - kommunens miljö- och hälsoskyddsnämnd eller motsvarande i den kommun där mjölk- och mjölkproduktanläggningen är belägen samt övriga kommuner inom anläggningens upptagningsområde,
 - andra mjölk- och mjölkproduktanläggningar som tillhör den egna organisationen och som hanterar obehandlad mjölkkråvara,
 - huvudkontor och eventuellt platskontor till andra mejeriföreningar inom området,
 - djuranläggningar (produktionsplatser) som levererar obehandlad mjölk till mjölk- och mjölkproduktanläggning som hanterar obehandlad mjölkkråvara inom den egna organisationen, samt
 - transportörer som transporterar obehandlad mjölk till den egna mjölk- och mjölkproduktanläggningen.
- Uppgifter om mjölktransportbilarnas **hämtningsturer**, där det framgår i vilken ordning olika djuranläggningar besöks och, i förekommande fall, var obehandlad mjölk pumpas över till annan tank före leverans till mjölk- och mjölkproduktanläggningen.
- **Förteckning** över
 - olika personalkategoriernas arbetsuppgifter och ansvarsområden på mjölk- och mjölkproduktanläggningen, samt
 - den utrustning och de skyddskläder som mjölk- och mjölkproduktanläggningens personal och mjölktransportörer behöver i epizootisammanhang.
- **Riktlinjer** för
 - hantering av mjölk och mjölkprodukter,
 - särskild behandling (t.ex. högpastörisering eller tillsats av pH-sänkande ämne) av mjölk och av animaliska biprodukter (t.ex. fodervassle, glassmix m.m. som inte används till produktionen),
 - smittrening av mjölk- och mjölkproduktanläggningen, lokaler, utrustning, fordon,
 - hantering av avloppsvatten som kan vara smittat,

- omhändertagande, och eventuellt återkallande, av smittade eller misstänkt smittade mjölkprodukter, samt
 - omhändertagande av returprodukter på ett smittskyddssäkert sätt.
- Uppgifter om områden där **tillträdesrestriktioner** gäller (tillhandahålls av Jordbruksverket om ett epizootiutbrott inträffat).

Kommentarer:

För att hålla uppgifter om myndigheter, företag etc. aktuella i beredskapsplanen kan det oftast vara tillräckligt att i planen ange adressen till respektive myndighets/företags etc. webbplats.

Information i beredskapsplanen om hämtningsturer och i vilken ordning gårdar besöks kan finnas i form av uppgift om var i företagets datasystem dessa uppgifter finns.

c. Företaget bör årligen revidera beredskapsplanen. Vid de företag som står under Livsmedelsverkets kontrollansvar är det lämpligt att revideringen sker i samråd med Livsmedelsverket.

d. På mjölk- och mjölkproduktanläggningarna bör finnas kommunikationsutrustning såsom telefon, mobiltelefon, fax och dator med e-postfunktion i den omfattning som behövs för att fullgöra skyldigheter i epizootisammanhang.

2. Berörda anläggningar och transporter

a. Jordbruksverket kan besluta om särskilda restriktioner vad gäller hantering och transport av obehandlad mjölk för att förebygga eller bekämpa en epizootisk sjukdom. 5 och 8 §§ KI

b. I de fall Jordbruksverket beslutat om restriktioner och särskilda åtgärder vid hantering och transport av obehandlad mjölk kan följande komma att beröras.

- djuranläggningar (produktionsplatser) med mjölkproducerande djur samt mjölk- och mjölkproduktanläggningar som är belägna inom skydds- och övervakningsområden eller andra områden där restriktioner gäller på grund av utbrott av epizootisk sjukdom som kan spridas vid transport eller hantering av obehandlad mjölk,
- mjölk- och mjölkproduktanläggningar som tar emot produkter från sådana områden, samt
- transporter mellan djuranläggningar och mjölk- och mjölkproduktanläggningar där en eller båda är belägna inom sådant område.

5 och 8 §§ KI

Kommentar: Vilka restriktioner som kan bli aktuella och vilka mjölk- och mjölkproduktanläggningar som blir berörda beror på vilken epizootisk sjukdom som är aktuell att förebygga eller bekämpa.

B. Mjolkproducent och transportör

1. Åtgärder vid misstanke om eller utbrott av epizootisk sjukdom i en mjolkproducerande djuranläggning (produktionsplats)

a. Den person som är ansvarig för intransport av mjolk från mjolkproducerande djuranläggningar till mjolk- och mjolkproduktanläggningen ska medverka till att mjolktransportörerna får vetskap om att en produktionsplats inom mjolk- och mjolkproduktanläggningens upptagningsområde har spärrförklarats eller smittförklarats till följd av att en epizootisk sjukdom misstänks eller konstateras och när skyddsområde och övervakningsområde har inrättats.

b. På begäran av Jordbruksverket ska den person som är ansvarig för intransport av mjolk från en djuranläggning till en mjolk- eller mjolkproduktanläggning lämna uppgifter till verket om vilka djuranläggningar som under de senaste dyggen besökts. *8 § K1*

Namn, adress och telefonnummer till djuranläggningar som besökts såväl före som efter en smittad eller misstänkt smittad besättning ska på begäran anges. *8 § K1*

Kommentar. Även länsstyrelsen (länsveterinären) och Livsmedelsverket bör underrättas om besökta produktionsplatser enligt ovan.

c. Den person som är ansvarig för intransport av mjolk ska se till att hämtningsturen läggs om så att mjolken i fortsättningen hämtas sist från de djuranläggningar som besökts efter en smittad eller misstänkt smittad besättning.

Spärrförklarad djuranläggning får bara besökas om spärrbestämmelserna tillåter det eller om undantag från spärrbestämmelserna har meddelats i detta avseende. *2 kap. 6 § K3*

d. Den person som är ansvarig för intransport av mjolk ska medverka till att transportörerna informeras om gällande transportrutiner.

e. Den mjolktransportör som fått kännedom om att en epizootisk sjukdom misstänks förekomma på en icke spärrförklarad djuranläggning som han besökt, ska omedelbart kontakta Statens Jordbruksverk, länsveterinären samt den person som är ansvarig för intransport av mjolk till mjolk- och mjolkproduktanläggningen. *3a§ K1*

I avvaktan på vidare instruktioner ska hämtningsturen avbrytas.

f. Vid konstaterat fall av mul- och klövsjuka får transportör som har kommit i kontakt med djur eller produkter som är eller misstänks vara smittade med mul- och klövsjuka inte under fem dygn efter kontakten besöka anläggningar med mottagliga djur. *3 kap. 2 § K3*

Efter besök i en smittad eller misstänkt smittad djuranläggning måste transportören utföra noggrann personlig smittrening (dusch och klädbyte). *6 kap. 10 § K3*

Kommentar: Vid misstänkt eller konstaterat fall av mul- och klövsjuka får transportör som har besökt en anläggning med smittade eller misstänkt smittade djur inte i några sammanhang ha direkt kontakt med mottagliga djur eller besöka områden där sådana djur finns.

2. Gårdsförsäljning

Jordbruksverket kan besluta att obehandlad mjölk och gårdstillverkade produkter av obehandlad mjölk inte på något sätt får lämna djuranläggningen (produktionsplatsen). Gårdsförsäljning av obehandlad mjölk får i sådana fall inte ske. 8 § KI

Kommentar: Sådana restriktioner kan gälla en enstaka spärrförklarad djuranläggning eller alla mjölkproducerande djuranläggningar i ett visst område, allt beroende på smittläget.

3. Hämtning och transport av mjölk från djuranläggning i områden med restriktioner på grund av epizootisk sjukdom

a. Jordbruksverket, eller en länsstyrelse efter delegation, kan besluta om särskilda villkor för mjölktransporter i områden med restriktioner på grund av epizootisk sjukdom. 5 och 8 §§ KI

Kommentarer:

Enligt artikel 27 och 40 i rådets direktiv 2003/85/EG om gemenskapsåtgärder för bekämpning av mul- och klövsjuka ska transport av obehandlad mjölk i skydds- och övervakningsområden ske i fordon som är utrustade och hållna i sådant skick att spridning av aerosoler med mul- och klövsjukevirus undviks medan mjölken pumpas i och ur.

b. Jordbruksverket, eller en länsstyrelse efter delegation, bestämmer i vilken utsträckning mjölktransportfordon får köra fram för att hämta mjölk på djuranläggningar med tillträdesförbud och djuranläggningar som ligger i områden med restriktioner. 8 § KI

Kommentarer:

Oftast är det lämpligt att djuranläggningar som ligger inom skyddsområde besöks sist på hämtningsturen eller besöks av ett särskilt mjölktransportfordon som inte kör till andra djuranläggningar.

När mjölk hämtas bör transportören endast gå in i det utrymme där gårdstanken finns. Gårdstanken bör inte vidröras om det går att undvika.

Kontakt mellan transportören och personer eller djur på djuranläggningen skall undvikas så långt möjligt.

c. Jordbruksverket kan bestämma att provtagning av mjölken i gårdstank eller mjölktransportfordon för t.ex. celltalsbestämning, bakteriologisk kontroll, fett- och proteinbestämning m.m. inte får ske. 8 § KI

4. Skyddskläder och smittreningsutrustning för mjölktransportörer

a. Transportörer som hämtar obehandlad mjölk hos producenter i områden med restriktioner på grund av epizootisk sjukdom ska använda skoskydd av engångstyp utanpå stövlar/kängor och bära skyddskläder i övrigt i tillräcklig omfattning för att förhindra smittspridning i samband med mjölkhämtning och transport. *6 kap. 4 § K3*

Kommentar:

Transportören bör i sin egen bil medföra rena skyddskläder, desinfektionsmedel och övrig smittreningsutrustning. Lämplig utrustning är följande.

- Skyddskläder (jacka och byxor eller overall samt mössa, handskar och stövlar eller liknande).

Skyddskläderna bör vara av engångstyp.

Skyddskläder som inte är av engångstyp ska vara tillverkade av ett motståndskraftigt, vattentätt material (gummi/plast/galon el. dyl.) som går att rengöra och desinfektera tillfredställande.

- Som skodon används stövlar eller arbetskängor med så släta ytor som möjligt så att de går att rengöra tillfredsställande. Stövlarna eller kängorna ska tåla att desinfekteras.
- Hals säkra skoskydd av engångstyp (minst en omgång per djuranläggning som ska besökas).
- Desinfektionsmedel för desinfektion utanpå och inuti fordonet.
- Utrustning för personlig smittrening (tvål och vatten, borste för rengöring av skodon samt sprayflaska eller spruta med desinfektionsmedel) så att personlig smittrening kan utföras utan att vatten och utrustning från djuranläggningen behöver användas.
- Engångshanddukar.
- Plastsäckar för förvaring av använda kläder och annan materiel som inte lämnas kvar på platsen där den använts, exempelvis kläder och materiel som inte är av engångstyp.

b. Engångskläder och engångshanddukar ska lämnas kvar i djuranläggningen efter avslutat arbete. *6 kap. 6 § K3*

c. Skyddskläder som inte lämnas kvar i djuranläggningen ska läggas i en plastsäck eller annat tättslutande emballage som försluts väl och desinfekteras på utsidan innan den förs från platsen. *6 kap. 6 § K3*

Se vidare kapitlet *Skyddskläder och smittrening*.

5. Riktlinjer för smittrening vid leverans och transport av mjölk

Jordbruksverket kan besluta om särskilda smittreningsåtgärder i samband med hantering av mjölk och mjölkprodukter om det bedöms motiverat med hänsyn till den aktuella sjukdomen. Smittreningsåtgärder som kan komma att bli aktuella vid leverans och transport av mjölk behandlas i detta avsnitt.

Ytterligare bestämmelser och anvisningar finns i kapitlet *Skyddskläder och smittrening*.

Smittreningsrutiner vid mjölkproducerande djuranläggning (produktionsplats)

a. Ett rymligt kärl för desinfektion av skodon ska placeras vid ingången till mjölkrummet. Djurhållaren ansvarar för att kärl med desinfektionsmedel placeras ut och att medlet i kärlet byts så ofta som behövs för att desinfektionen ska vara effektiv. *6 kap. 8 § K3*

Kommentarer:

Utrustning för rengöring och desinfektion måste finnas i tillräcklig mängd och den måste vara ändamålsenlig. Observera att desinfektion endast har effekt på rena ytor. Därför är en noggrann rengöring före desinfektion absolut nödvändig.

Lösningen för desinfektion av skodon kan behöva bytas flera gånger om dagen för att vara effektiv. Ett snabbt dopp i en balja med smutsigt innehåll har ingen desinfekterande effekt.

b. Innan mjölken hämtas bör mjölkrummets golv och de delar av gårdstanken som transportören kommer i kontakt med smittrenas. Detta sker lämpligen genom djurhållarens försorg.

c. Den del av marken mellan mjölktransportfordonet och mjölkrummet som transportören ska gå på ska hållas ren och bör vara hård och torr. Om ytan inte är ren och torr bör den regelbundet kalkas eller täckas med rent material. Djurhållaren, eller annan person som djurägaren utser, ansvarar för att så sker.

d. Transportören ska ta på sina skyddskläder inklusive skoskydd av engångstyp före ankomst till djuranläggningen och ta av dem precis innan hon/han går upp i förarhytten före avresa från anläggningen. *6 kap. 5 - 7 §§ K3*

e. Om personer från djuranläggningen hjälper till vid tömning av gårdstank bör de använda rena skyddskläder och skodon samt tvätta och desinfektera händerna omedelbart före och efter tömningen.

f. Transportören ska desinfektera sin fotbeklädnad genom att kliva i desinfektionsbadet vid dörren till mjölkrummet före och efter besök i mjölkrummet. *6 kap. 10 § K3*

g. Tankslangens yttre del och munstycke desinfekteras före tillkoppling.

Kommentar: Den person som sköter koppling av mjölkslangar bör använda vattentäta engångshandskar.

h. Skyddshandskar och händer tvättas och desinfekteras direkt efter fränkoppling av mjölkslangen. *6 kap. 10 och 11 §§ K3*

i. Om mjölk levereras i mjölkflaskor (kannor), vilket kan vara aktuellt vid mjölkhantering på mindre djuranläggningar där t.ex. får- och getmjölk tas omhand,

bör flaskorna desinfekteras utvändigt omedelbart innan de lämnar djuranläggningen samt när de kommer i retur.

j. Mjölk som eventuellt spillts på marken avlägsnas.

k. På varje djuranläggning ska transportfordonet smittrenas efter att mjölkkråvaran pumpats in i dess tank och innan det kör från platsen. 8 § K1; 6 kap. 23 § K3

Kommentarer:

Denna smittrening innebär att

- hela slangen och all teknisk utrustningen bak på en mjölktankbil rengörs grundligt och desinfekteras. Det är viktigt att detta utförs särskilt omsorgsfullt vid utbrott av mul- och klövsjuka,
- en dimma av desinfektionsmedel läggs över hela manöverskåpet, samt att
- transportfordonets hjul och hjulhus rengörs grundligt och desinfekteras.

Om en icke smittrenad person varit inne i förarhytten måste även detta utrymme rengöras och desinfekteras före avfärd.

I vissa fall (t.ex. vid utbrott av mul- och klövsjuka) kan det vara motiverat att också utföra en extra desinfektion av hjulen på tillfredsställande avstånd från djurutrymmet, innan djuranläggningen lämnas.

Vid desinfektionen används transportörens medförda sprayflaska eller desinfektions-spruta.

Flugor och andra smittspridande insekter i förarhytten bör dödas så snart de upptäcks.

l. När bilen körs till och från djuranläggningen bör den köras varsamt, så att det inte mer än nödvändigt stänker från hjulen upp på innerskärmar och underrede.

Smittreningsrutiner vid överpumpning av mjölk utanför en djuranläggning

m. Förutom vad som sagts om smittrening då mjölk hämtas i en djuranläggning är det motiverat, vid mycket smittsamma sjukdomar (som t.ex. mul- och klövsjuka), att smittrening utförs vid varje tillfälle då mjölk pumpas över från en tank eller behållare till en annan på ett annat ställe än i en djuranläggning. Jordbruksverket kan besluta om sådan särskild smittrening. 8 § K1

Det innebär att smittrening av fordonet inklusive dess tekniska utrustning i sådana fall ska ske då mjölk pumpas över från ett mjölktransportfordon till en uppsamlingstank som är placerad på en plats (t.ex. en bensinstation, parkeringsplats eller liknande) ute i uppsamlingsområdet.

En sådan smittrening bör omfatta

- mjölkslangen,
- slangkopplingen,
- slangmunstycket,
- den övriga tekniska utrustningen,

- däckan,
- hjulen,
- hjulhusen,
- fotstegen till förarhytten, samt
- alla ställen där obehandlad mjölk har spillts.

n. Minst en gång per dygn bör hela mjölktransportfordonet, även mjölktanken, noggrant göras rent och desinfekteras både utanpå och inuti.

Denna smittrening måste ske på en plats där det finns utrustning för att utföra arbetet på ett smittskyddsmässigt tillfredsställande sätt. I regel är mjölk- och mjölkproduktanläggningen den lämpligaste platsen för detta arbete.

I de fall ett mjölktransportfordon kör en hämtningsrunda per dag och avslutar denna med att leverera den insamlade mjölken på en mjölk- eller mjölkproduktanläggning är det lämpligt att den dagliga smittreningen av hela fordonet sker på denna anläggning, efter avslutad körning för dagen, när mjölken tömts ur tanken.

I de fall mjölktransportfordonet kör i stor sett dygnet runt och samlar in mjölk kan smittrening av hela fordonet ske vid något tillfälle varje dag då fordonet är på mjölk- eller mjölkproduktanläggningen för att leverera mjölk.

Vidare anvisningar om hur smittrening av hela mjölktransportfordonet ska gå till beskrivs under punkt C 3.

C. Mjök- och mjökproduktanläggning

1. Anslag och utrustning för personlig smittrening

a. I den omfattning som Jordbruksverket beslutar ska epizootianslag 5 sättas upp och utrustning för personlig smittrening placeras ut vid infarterna till anläggningsområdet samt vid ingångarna till anläggningens byggnader. *3 kap. 11 § och 6 kap. 8 § K3*

b. En veterinär som Jordbruksverket utser ansvarar för att anslag och smittreningstrustningar placeras ut i tillräcklig omfattning och att de tas bort när restriktioner inte längre gäller. *3 kap. 11 § och 6 kap. 8 § K3*

2. Produkthantering

Efter beslut av Jordbruksverket ska mjölk och mjölkprodukter avsedda som livsmedel eller djurfoder behandlas på ett sätt som verket bestämmer så att eventuellt förekommande smittämne avdödas. *8 § K1*

Kommentarer: Exempel på behandlingsmetoder som kan bli aktuella för mjölk och mjölkprodukter avsedda som livsmedel.

- Sterilisering på en nivå som motsvarar minst F03.

- UHT-behandling (Ultra High Temperature; behandling vid 132°C under minst en sekund)
- HTST-behandling (High Temperature Short Time; pastörisering vid 72°C under minst 15 sekunder eller motsvarande pastöriseringseffekt som innebär negativ reaktion vid fosfatastest) i två omgångar av mjölk med pH lika med eller över 7,0.
- HTST-behandling av mjölk med pH under 7,0.
- HTST kombinerad med annan fysikalisk behandling genom
 - att pH-värdet sänks till lägre än 6,0 under minst en timme, eller
 - ytterligare upphettning till 72°C eller mer, kombinerat med torkning.

Samma grundmetoder men i delvis andra kombinationer gäller för behandling av mjölk och mjölkprodukter avsedda som djurfoder.

Se vidare bilaga IX i rådets direktiv 2003/85 om gemenskapsåtgärder för bekämpning av mul- och klövsjuka.

3. Smittrening m.m.

Allmänt

a. Jordbruksverket kan besluta om särskilda smittreningåtgärder i samband med hantering av mjölk och mjölkprodukter om det bedöms motiverat med hänsyn till den aktuella sjukdomen. Smittreningåtgärder som kan komma att bli aktuella på mjölk- och mjölkproduktanläggning behandlas i detta avsnitt.

Ytterligare bestämmelser och anvisningar om smittrening finns i kapitlet *Skyddskläder och smittrening*.

b. Vid varje ingång till mjölk- och mjölkproduktanläggningen ska placeras kärl med desinfektionsmedel för desinfektion av skodon samt utrustning för smittrening av arbetshandskar och händer. Den som är ansvarig för verksamheten i anläggningen ska ansvara för att utrustning finns i tillräcklig omfattning och att desinfektionsmedlet byts så ofta som behövs för att desinfektionen ska vara effektiv. *6 kap. 8 § K3*

Kommentar: Utrustning för rengöring och desinfektion måste finnas i tillräcklig mängd och den måste vara ändamålsenlig. Lösningen för desinfektion av skodon kan behöva bytas flera gånger om dagen för att vara effektiv. En balja med smutsigt innehåll har ingen desinficerande effekt.

Mjolktransportfordon m.m. i samband med leverans av obehandlad mjölk på mjölk- och mjölkproduktanläggning

c. Mjolktransportör får bara gå in i den del av mjölk- och mjölkproduktanläggningen som nödvändigtvis måste utnyttjas för att mjölken ska kunna avlämnas och ska dessförinnan ha desinfekterat stövlar och arbetshandskar. *8 § K1*

d. I samband med att mjölken avlämnas på mjölk- och mjölkproduktanläggningen ska hela mjolktransportfordonet inklusive tank och teknisk utrustning smittrenas i nödvändig omfattning så att smittspridning förhindras. *8 § K1, 6 kap. 22 § K3*

e. Smittreningsarbetet ska utföras på en plats med hårdgjort underlag så att spolvattnet kan tas omhand på ett smittskyddsmässigt säkert sätt enligt kommunens anvisningar. 6 kap. 20 § K3

Kommentarer: Efter avslutad smittrening måste fordonet köras från platsen åt ett håll där otvättade fordon inte har kört för att undvika återkontaminering.

f. Smittrening av mjölktransportfordon innebär följande.

- Mjolktransportfordonets hjul, stänkskydd och underrede smittrenas.
- Mjölkslang och munstycke desinfekteras före koppling till mjölksilo.
- Vid smittrening av sugslangen demonteras, rengörs och desinfekteras eventuell sil.
- Sedan mjölken avlämnats ska mjölktransportfordonets tank behandlas med lämpligt desinfektionsmedel både utvändigt och invändigt utan föregående avsköljning med vatten för att i görligaste mån oskadliggöra eventuell smittämne som kan finnas i mjölkrester i och utanpå tanken.

Kommentar: Alternativt kan tanken sköljas ur med vatten (förutsatt att detta spillvatten kan samlas upp för att smittrenas) innan den behandlas inuti med desinfektionsmedel.

- Därefter sker ytterligare rengöring och slutdesinfektion av tanken.
- Även förarhytten ska smittrenas.

8§ K1; 6 kap. 23 §§ K3

g. Om mjölk levereras i mjölkflaskor (kannor), vilket kan vara aktuellt vid mjölkhantering från små djuranläggningar där t.ex. får- och getmjölk tas omhand, ska flaskorna (kannorna) noggrant smittrenas

- utanpå innan de öppnas för att tömmas på mjölk och
- både utanpå och inuti efter avslutad tömning innan de returneras till djuranläggningen.

Den plats där mjölkflaskorna (kannorna) tömts på mjölk ska smittrenas mellan varje leverans.

8 § K1

h. Efter att mjölktransportfordon, mjölkkannor m.m. har smittrenats ska smittrening också ske av alla ställen där obehandlad mjölk har spillts.

8 § K1; 6 kap. 20 § K3

i. Transportör ska utföra personlig smittrening och smittrena skyddskläder, stövlar/arbetskor och skyddshandskar efter avslutat arbete på mjölk- och mjölkproduktanläggningen. 6 kap. 10 och 11 §§

Mjolk- och mjolkproduktlokaler

j. Mjolk- och mjolkproduktlokaler (mottagninshall) som tar emot obehandlad mjolk från områden med restriktioner på grund av epizootisk sjukdom ska smittrenas så ofta och i den omfattning som Jordbruksverket bestämmer. 8 § K1

Kommentar:

Generellt bör en extra hög hygiennivå hållas på hela mjolk- och mjolkproduktanläggningen om den tar emot obehandlad mjolk som kan innebära en risk från smittspridningssynpunkt. Detta innebär att lokaler där obehandlad mjolk kan ha spillts eller som annars misstänks ha blivit kontaminerade av det aktuella smittämnet ska smittrenas dagligen.

k. Noggrann rengöring och desinfektion ska även ske av lastbryggor, gångramper och dylikt samt mjolk- och mjolkproduktanläggningens område i de delar där mjolktransportfordon kört eller som annars kan vara kontaminerade med det aktuella smittämnet.

Detta innebär att

- synliga föroreningar avlägsnas,
- ytor belagda med asfalt eller annat hårt material spolas, och att
- ytorna därefter behandlas med desinfektionsmedel.

6 kap. 20 § K3

l. Efter avslutat arbete för dagen ska all personal som kan ha kommit i kontakt med obehandlad mjolk (både transportörer och personer som arbetar i mjolk- och mjolkproduktanläggningen)

- lämna använda arbetskläder till tvätt och smittrening,
- tvätta och desinfektera händer, armar, ansikte och eventuella andra delar av kroppen som kan ha utsatts för smitta, samt
- vid utgången från mjolk- och mjolkproduktanläggningen smittrena egna skodon som ska användas utanför anläggningens område.

6 kap. 10 och 11 §§ K3